

Tüccar Sermayesi ve İslam

Mahmood İbrahim
Çeviri: Merve Tosun

alBaraka
Yayınları

MAHMOOD İBRAHİM

Mahmood İbrahim, Cal Poly Pomona'da Fahri (Emeritus) Profesördür. Orta Doğu ve Kuzey Afrika tarihi uzmanıdır. Şu anda erken Memlûk Dönemi'nde Şam bölgesinin doğal ve çevresel tarihinin yanı sıra, Akdeniz'de gerçekleştirilen ve Murabıtlar döneminde Sevilla'nın Kâdılkudâtı Ebu Bekr bin el-Arabi el-Ma'afiri'nin biyografisinin hazırlandığı bir araştırma projesi üzerinde çalışmaktadır. 2016 yılında Cal Poly Pomona'da George Hart Hizmet Ödülü almış ve birçok kez Fullbright II-E ödülüne layık görülmüştür.

MERVE TOSUN

Merve Tosun, İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünden 2009 yılında, İtalyan Dili ve Edebiyatı Bölümünden 2019 yılında mezun oldu. Aynı sene İstanbul Bilgi Üniversitesi Kültürel Çalışmalar Yüksek Lisans programını tamamladı. Tezi "Coffee, Coffeehouses and Cultural Life in the Late 17th Century Ottoman Istanbul" başlığıyla kitap olarak yayınlamı. Tarih, edebiyat, sanat, sosyal bilimler gibi alanlarda çevirileri bulunmaktadır. Altı kitap ve birçok metin çevirmiş olup serbest mütercim-tercüman olarak çalışmalarına devam etmektedir.

Nancy, Arwa ve Adnan'a...

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	11
GİRİŞ.....	13
Kaynaklar Üzerine Bir Not.....	24
1. BÖLÜM	
İSLAMİYET ÖNCESİ ARABİSTAN.....	29
Antik Çağ (MS 300'e Kadar).....	30
İkinci Himyer Krallığı (MS 300-600).....	42
Himyer'in Düşüşü.....	49
Hireli Lahmiler.....	53
2. BÖLÜM	
MEKKE'DE TÜCCAR SERMAYESİNİN GELİŞİMİ.....	59
Yaratılış.....	60
Gelişim.....	67
Mekke İktidarının Yükselişi.....	72
İdeoloji Olarak Kültür.....	80

3. BÖLÜM

TÜCCAR SERMAYESİ VE MEKKE’NİN İÇ KALKINMASI.....	87
Sosyal ve Ekonomik Ayrışma	87
Hizip Çatışması ve Benî Ümeyye’nin Doğuşu	94
Abdüşems, Benî Adi’ye Karşı	97
Ümeyye bin Abdüşems, Benî Zühre’ye Karşı.....	98
Harb bin Ümeyye, Benî Abdülmuttalib’e Karşı	99
Nevfel bin Abdümenaf, Benî Abdülmuttalib’e Karşı	99
Benî Ümeyye, Benî Mahzum’a Karşı	101
Benî Ümeyye’nin Konumunun Güçlendirilmesi	102

4. BÖLÜM

TÜCCAR SERMAYESİ VE İSLAM’IN DOĞUŞU	109
İslam’ın Kurumsal Çevresi.....	111
Hz. Muhammed (s.a.s.) Mekke’de	116
Tek Tanrıcılık ve Peygamber’in (s.a.s.) Otoritesi.....	118
Hz. Muhammed (s.a.s.) Medine’de	121
Ümmetin Maddi Boyutu.....	124
Mekke ve Arabistan’ın Galibiyeti.....	128

5. BÖLÜM

İSLAM’IN YAYILMASI VE İSLAM DEVLETİNİN KURULUŞU	139
Arabistan’ın Konsolidasyonu: Ridde Savaşı	146
Suriye.....	151
Irak.....	158
Mısır	164

6. BÖLÜM

“YENİ KESİM”İN DOĞUŞU	171
Servet Dağılımı.....	172
Şura ve Fitne Tohumları.....	176

Hz. Osman'ın Hilafeti	180
Yayılmının Devamı	180
Güçlerin Birleşmesi.....	184
Arazi Politikası.....	186
Muhalefetin Büyümesi	189
İsyan.....	196
7. BÖLÜM	
İÇ SAVAŞ VE İKTİDAR MÜCADELESİ	205
Hz. Ali'nin Seçilmesi.....	206
Talha ve Zübeyir İsyanı	210
Muaviye'nin Stratejisi	214
Sıffin	218
Tahkîm	222
İç Fetih: Geleneksel Kesimin Dönüşü.....	228
SON SÖZ	235
Emevî Halifeliği	235
İslam, Kapitalizm ve Feodalizm.....	243
KAYNAKÇA.....	253
İNDEKS.....	267

TEŞEKKÜR

Bu kitapta tartışılan meselelerin birçoğu, esasında “A Biography of Mu’awiya ibn Abi Sufyan” (Muaviye bin Ebu Süfyan’ın Bir Biyografisi) başlıklı doktora tezinde ortaya çıkmıştı. Doktora Tez İzleme Komitemin üyeleri Prof. Michael Morony, Afaf Marsot ve Seeger Bonebakker’a destekleri ve teşvikleri için teşekkür etmemin uygunsuz kaçmayacağını düşünüyorum. Bu çalışmayı yeniden yazma, gözden geçirme ve güncelleme sürecinde kıymetli yorumlarını esirgemeyen çalışma arkadaşlarım Chicago Üniversitesi’nden Prof. Fred Donner’a çalışmanın farklı aşamalarında taslakları okuduğu ve nihayetinde tartışmaya odaklanan yorumlarını canı gönülden paylaştığı; Temple Üniversitesi’nden Prof. Peter Gran’a metodolojik yaklaşımı netleştirmemi, böylelikle birçok kuramsal konuyu ifade etmemi sağlayan tavsiyeleri için minnettarım. Hem dostum hem de iş arkadaşım, en başından beri bu çalışmada yer alan, sevgisinin ve desteğinin yanı sıra eleştirel fikirlerini ve cesaret verici yorumlarını yorulmak nedir bilmeden sunan, Long Beach, Kaliforniya Eyalet Üniversitesi’nden Prof. Rifaat Abu el-Haj’a olan minnetimi anlatmaya kelimeler yetmez. Bunu hem bireysel hem de *Halqatu al-Arbi’a* (Çarşamba Çalışma Halkası) üyesi olarak yaptı. Aynı grubun diğer üyeleri Dr. Mahmud Abu Swa, Dr. Dina Rizq, Dr. Hala Fattah, ve Edward Mitchell’a çalışmayla ilgili değerlendirmeleri ve yardımcı olan yorumları için minnettarım. Ayrıca kütüphanelerinden istifade etmeme izin verdikleri için Mehdi Abadani ve Mehdi Estakhr’a ve kütüphanesini kullanmamın yanı sıra teknik desteği için Thamsanqa Ngubeni’ye teşekkür ederim.

Birzeit Üniversitesi’nden çalışma arkadaşlarım Prof. George Giacaman’a daimi ilgisi ve desteği için; Prof. Lisa Taraki ve Dr. Rita Giacaman’a kütüp-

hanelerinden istifade etmeme izin verdikleri iin teŖekkr ederim. İnanılmaz zorluklara rağmen oğrencilerine üst düzey bir eğitim vermeye alıŖan ve niversite tarihindeki bu kritik dönemde son taslağı tamamlamam iin bana destek ve süre veren, ev sahibi kurumum Birzeit niversitesi'ne en derin Ŗkranlarımı sunarım. Son olarak, bu kitabı yazdığım dönemde kendilerine olan ilgimin eksikliğini hissetmiŖ olabilecek ocuklarım Adnan'a ve Arwa'ya teŖekkr etmek istiyorum. Benim yokluğumda bile sevgisi, adalet duygusu ve adalete bağlılığı bizi bir arada tutan arkadaŖım, meslekaŖım ve eŖim Nancy Halpern İbrahim'in ilgisini ilk günden beri hissettiklerinden baŖından beri emindim. Hepinize teŖekkr ederim. Umarım ailemin, dostlarımın ve alıŖma arkadaŖlarımın katlandıkları bu sre sonunda ortaya faydalı bir alıŖma ıkmıŖtır. Kusurların tamamı Ŗahsıma aittir.